

CYPRVS AETERNA

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:

Η επ' αμοιβή πρακτική άσκηση και τα εργασιακά δικαιώματα των ασκουμένων σε άλλες χώρες μέλη της ΕΕ

Αίτημα από:

**κ. Ανδρέα Καυκαλιά,
βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού,
Α.Κ.Ε.Λ.-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις**

Εποπτεία έρευνας: Φλώρα Φλουρέντζου
Έρευνα και σύνταξη κειμένων: Αντιγόνη Χάσικου

Αύγουστος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	2-3
Ανάλυση-πόρισμα από τη μελέτη των απαντήσεων	4
Συνοπτικές απαντήσεις ανά χώρα και ερώτημα:	5-11

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με ψήφισμά του τον Ιανουάριο του 2022 καταδικάζει την πρακτική της μη αμειβόμενης άσκησης και μαθητείας, χαρακτηρίζοντάς την ως «μια μορφή εκμετάλλευσης των νέων εργαζομένων, καθώς και παραβίαση των δικαιωμάτων τους» και καλεί τα κράτη μέλη να προτείνουν ένα κοινό νομικό πλαίσιο, με στόχο να διασφαλιστεί η δίκαιη αμοιβή για τις περιόδους άσκησης και μαθητείας.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία το θέμα της επ' αμοιβή πρακτικής άσκησης και των εργασιακών δικαιωμάτων των ασκουμένων δε ρυθμίζεται νομοθετικά.

Η συζήτηση του πιο πάνω θέματος άρχισε στην Κύπρο με πρωτοβουλία της Επιτροπής Εργασίας της 5^{ης} Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων το 2021 και στη συνέχεια το θέμα ενεγράφη αυτεπάγγελτα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπό τον τίτλο «Η ανάγκη διασφάλισης της επ' αμοιβή πρακτικής επαγγελματικής άσκησης των νέων, η οποία προβλέπεται από τα προγράμματα σπουδών, καθώς και από τα αναλυτικά προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας». Στα πλαίσια της συζήτησης του θέματος, ο βουλευτής κ. Αντρέας Καυκαλιάς ζήτησε να ενημερωθεί για τον τρόπο ρύθμισης του εν λόγω θέματος σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υπό το φως των πιο πάνω, στάλθηκε σχετικό ερώτημα προς το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD) ως ακολούθως:

1. Υπάρχει νομοθετική ρύθμιση που διασφαλίζει τη δίκαιη αμοιβή και τα εργασιακά δικαιώματα των νέων για περιόδους πρακτικής άσκησης και μαθητείας; Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας;
2. Σε περίπτωση που το θέμα δε ρυθμίζεται νομοθετικά, ποια πρακτική ακολουθείται για τις περιόδους πρακτικής άσκησης και μαθητείας των νέων (μαθητών, φοιτητών, αποφοίτων σχολών);

Μετά την αποστολή του ερωτήματος, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD) μας παρέπεμψε σε αίτημα που είχε αποσταλεί για το ίδιο θέμα από το κοινοβούλιο της Μολδαβίας τον Μάρτιο του 2022 (ECPRD request 5027).

Στη συνέχεια παρατίθεται η ανάλυση-πόρισμα που προκύπτει από τη μελέτη των σχετικών με το πιο πάνω αίτημα απαντήσεων έξι (6) χωρών που διαβιβάστηκαν στο ECPRD.

Τέλος, παρατίθενται συνοπτικά, ανά χώρα και ερώτημα, όλες οι απαντήσεις. Οι αναλυτικές απαντήσεις έχουν αποσταλεί στον βουλευτή κ. Αντρέα Καυκαλιά.

**ΑΝΑΛΥΣΗ-ΠΟΡΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ
ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ**

Από το δίκτυο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης καταγράψαμε τις απαντήσεις που απέστειλαν έξι (6) χώρες οι οποίες ανταποκρίθηκαν σε σχετικό αίτημα που τέθηκε από το κοινοβούλιο της Μολδαβίας (*ECPRD Request: 5027*). Από τις εν λόγω απαντήσεις προκύπτουν τα ακόλουθα:

Στη **Γαλλία**, στη **Γερμανία** και στην **Εσθονία** δεν υπάρχει ενιαίο ρυθμιστικό νομοθετικό πλαίσιο για τις περιόδους πρακτικής άσκησης στον δημόσιο-κρατικό τομέα και στον ιδιωτικό τομέα, ενώ στη **Ρουμανία** και στη **Λετονία** το θέμα ρυθμίζεται νομοθετικά ενιαία στον ιδιωτικό και δημόσιο κρατικό τομέα.

Όσον αφορά την υποχρέωση των εργοδοτών για αμοιβή των ασκουμένων, στη **Λετονία** και **Λιθουανία** δεν υπάρχει τέτοια υποχρέωση. Στη **Γαλλία** η αμοιβή των ασκουμένων είναι υποχρεωτική, όταν η διάρκεια της πρακτικής άσκησης ξεπερνά τους δύο συνεχόμενους μήνες ή τις τριακόσιες εννέα (309) μη συνεχόμενες ώρες. Στη **Γερμανία**, για σκοπούς αμοιβής, γίνεται διαχωρισμός σε ασκουμένους που με βάση τον νόμο για την επαγγελματική κατάρτιση πραγματοποιούν πρακτική άσκηση για απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και θεωρούνται μισθωτοί, άρα αμείβονται, και σε ασκουμένους που κάνουν την πρακτική τους άσκηση στα πλαίσια εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δε δικαιούνται αμοιβή. Στην **Εσθονία** υπάρχει υποχρέωση των εργοδοτών για αμοιβή, το ύψος της οποίας καθορίζεται ανάλογα με το πλαίσιο εντός του οποίου πραγματοποιείται η πρακτική άσκηση, εάν δηλαδή πραγματοποιείται εντός ή εκτός εκπαιδευτικού/σχολικού πλαισίου. Στη **Ρουμανία** υπάρχει υποχρέωση των εργοδοτών για καταβολή επιδόματος πρακτικής άσκησης στους ασκουμένους, το ύψος του οποίου ορίζεται στο 50% τουλάχιστον του κατώτατου ακαθάριστου εθνικού μισθού.

Όσον αφορά τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης των ασκουμένων, διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα. Ωστόσο και στις έξι (6) χώρες παρέχεται στους ασκουμένους ασφαλιστική κάλυψη για θέματα υγείας και ατυχημάτων.

ΧΩΡΑ	Ύπαρξη ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου για τις περιόδους πρακτικής άσκησης στον δημόσιο-κρατικό τομέα και στον ιδιωτικό τομέα	Υποχρέωση των εργοδοτών για αμοιβή των ασκουμένων	Δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης για τους ασκουμένους
Γαλλία	Δεν υπάρχει ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο. Υπάρχουν διαφοροποιήσεις αναλόγως του αν η πρακτική άσκηση γίνεται σε δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό. Το καθεστώς των εκπαιδευομένων καθορίζεται βάσει ποικίλων νομοθετικών και κανονιστικών κειμένων εκ των οποίων τα κυριότερα είναι τα ακόλουθα: • Κώδικας για την εκπαίδευση: Άρθρα L124-1, L124-20, D124-1, D124-13 • Κώδικας για φορολογία: Άρθρα 79 και 81 • Κώδικας για τις κοινωνικές ασφαλίσεις: Άρθρα D242-1, D242-2-2	Υπάρχει υποχρέωση αμοιβής, όταν κατά την ίδια σχολική ή ακαδημαϊκή χρονιά η διάρκεια της πρακτικής άσκησης ξεπερνά τους δύο (2) συνεχιζόμενους μήνες ή τις τριακόσιες εννέα (309) μη συνεχόμενες ώρες. Ο εργοδότης-οργανισμός υποδοχής δεν έχει υποχρέωση να δώσει αμοιβή στον ασκούμενο, αν η διάρκεια της άσκησης είναι χρονικά μικρότερη. Το ελάχιστο ποσό αμοιβής ανέρχεται σήμερα στα €3,90 ανά ώρα. Δημόσιοι οργανισμοί δεν μπορούν να καταβάλουν περισσότερα, εκτός εάν επαναπροσαρμόσουν τη σύμβαση πρακτικής άσκησης σε συμβόλαιο εργασίας. Οι παροχές που δεν ξεπερνούν το ελάχιστο ποσό των €3,90 την ώρα απαλλάσσονται από την πληρωμή κοινωνικών ασφαλίσεων και καταβάλλονται στο τέλος του μήνα και όχι μετά	Οι εκπαιδευόμενοι απολαύουν κοινωνικής πρόνοιας με διάφορους τρόπους, ανάλογα με το ύψος της παροχής. Ειδικότερα, οι εκπαιδευόμενοι απολαύουν: • επιστροφής τελών υγείας, σε περίπτωση ασθένειας και μητρότητας και • ασφαλιστικής κάλυψης, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας. Οι εκπαιδευόμενοι που λαμβάνουν παροχή ίση ή ανώτερη των €3,90, σε περίπτωση διακοπής της εργασίας λόγω ασθένειας, απολαύουν, εκτός από το καταβαλλόμενο ποσό ημερήσιας αποζημίωσης, άδειας μητρότητας, πατρότητας και φροντίδας τέκνου ή υιοθεσίας, καθώς και παροχών ασφαλίσεως για ανικανότητα και θάνατο.

		το τέλος της πρακτικής άσκησης.	
Γερμανία	Το ρυθμιστικό πλαίσιο για την πρακτική άσκηση δεν είναι ενιαίο. Βασίζεται στη σύμβαση που ισχύει κάθε φορά για την πρακτική άσκηση. Σύμφωνα με τη νομολογία, ένας ασκούμενος, σε αντίθεση με έναν εργαζόμενο, συνήθως εργάζεται προσωρινά σε μια εταιρεία, προκειμένου να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις και εμπειρία για σκοπούς προετοιμασίας για ένα επάγγελμα. Νομοθεσία αναφορικά με την πρακτική άσκηση: • Νόμος για την επαγγελματική κατάρτιση. • Νόμος για τη ρύθμιση του κατώτατου μισθού.	Με βάση τη νομοθεσία, ασκούμενος θεωρείται οποιοσδήποτε, ανεξάρτητα από τον προσδιορισμό της έννομης σχέσης, για περιορισμένο χρονικό διάστημα αποκτά πρακτικές γνώσεις και εμπειρίες στο πλαίσιο επιχειρησιακής δραστηριότητας, για σκοπούς προετοιμασίας για συγκεκριμένο επάγγελμα. • Ασκούμενοι που, σύμφωνα με τον νόμο για την επαγγελματική κατάρτιση, βάσει συμβατικής συμφωνίας, ολοκληρώνουν πρακτική άσκηση για απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων θεωρούνται μισθωτοί και με βάση τη νομοθεσία για τον κατώτατο μισθό δικαιούνται τον ισχύοντα κατώτατο μισθό. Γι' αυτούς ισχύουν όλες οι πρόνοιες της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την υγεία, την ασφάλεια στην εργασία, την άδεια ανάπαυσης, το επίδομα ασθενείας κ.ά.	Η ταξινόμηση των ασκούμενων, σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις κοινωνικές ασφαλίσεις, βασίζεται στους ισχύοντες για την πρακτική άσκηση κανονισμούς. Οι ασκούμενοι κατά την υποχρεωτική πρακτική άσκηση δεν υπόκεινται σε ασφάλιση για σκοπούς συνταξιοδότησης ή ανεργίας, ανεξάρτητα από το ωράριο εργασίας και το ύψος των αποδοχών. Είναι όμως υποχρεωτικά ασφαλισμένοι για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ατυχήματα.

		• Ασκούμενοι που ολοκληρώνουν την πρακτική άσκηση στη βάση εκπαιδευτικών κανονισμών δεν εμπίπτουν στις πρόνοιες του νόμου για την επαγγελματική κατάρτιση και τον νόμο για τον κατώτατο μισθό. Συνεπώς, δε δικαιούνται αμοιβή ή άλλες παροχές βάσει της εργατικής νομοθεσίας. • Εικονικοί ασκούμενοι οι οποίοι εργάζονται σύμφωνα με οδηγίες του εργοδότη έναντι αμοιβής για τους οποίους ο σκοπός της εκπαίδευσης και της μάθησης είναι δευτερευούσης σημασίας σε σχέση με την εργασία θεωρούνται εργαζόμενοι και όχι ασκούμενοι και εμπίπτουν στις πρόνοιες της εργατικής νομοθεσίας.	
Εσθονία	Δεν υπάρχει ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο για την πρακτική άσκηση στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Το κάθε ίδρυμα/οργανισμός θεσπίζει τις δικές του ρυθμίσεις για την πρακτική άσκηση.	Σύμφωνα με τον νόμο για τα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, γίνεται διάκριση μεταξύ πρακτικής άσκησης στα πλαίσια σπουδών (εκπαιδευτικών προγραμμάτων)	Χρόνος εργασίας και άδεια ανάπαυσης ρυθμίζονται με βάση τον νόμο για τις συμβάσεις εργασίας. Οι συνθήκες εργασίας ρυθμίζονται με βάση τον περί Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία Νόμο.

	Με βάση τη νομοθεσία, ο όρος «εργασιακή πρακτική» χρησιμοποιείται σε δύο περιπτώσεις ως ακολούθως: • Πρακτική άσκηση από μαθητές στα πλαίσια σχολικού προγράμματος, η οποία ρυθμίζεται με τον περί Ιδρυμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Νόμο. • Πρακτική επαγγελματική άσκηση από άνεργο άτομο μέσω του Ταμείου Ασφάλισης Ανεργίας, η οποία ρυθμίζεται από τον περί Υπηρεσιών και Παροχών Αγοράς Εργασίας Νόμο.	και πρακτικής άσκησης για σκοπούς εργασίας. • Όταν η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται στα πλαίσια προγράμματος σπουδών ή/και των αναλυτικών προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας της Εσθονίας, τότε ο οργανισμός στον οποίο οι νέοι/μαθητές κάνουν πρακτική άσκηση οφείλει να καταβάλει στον μαθητή/νέο αμοιβή ίση ή μεγαλύτερη από τον καθορισμένο κατώτατο εθνικό μισθό. Το σχολείο ή το εκπαιδευτικό ίδρυμα καταβάλλει στον οργανισμό τέλη για την παροχή πρακτικής άσκησης στους μαθητές/νέους. • Όταν νέοι απόφοιτοι πανεπιστημίου συμμετέχουν σε πρακτική επαγγελματική άσκηση εκτός σχολικού πλαισίου, αλλά στο πλαίσιο προγραμμάτων για πρακτική άσκηση της Εθνικής Αρχής Ανεργίας της Εσθονίας, τότε το κράτος παρέχει στους συμμετέχοντες €3,84 ημερησίως και ημερήσιο	

		επίδομα οδοιπορικών 10 σεντ ανά χιλιόμετρο, με μέγιστο ημερήσιο επίδομα οδοιπορικών €26. Το κράτος καταβάλλει στους οργανισμούς/εταιρείες που συμμετέχουν σε πρόγραμμα παροχής πρακτικής άσκησης άνεργων νέων τέλη αξίας €30,88 ημερησίως κατά τον πρώτο μήνα, €23,16 ημερησίως κατά τον δεύτερο μήνα και €15,44 ημερησίως κατά τους τρίτο και τέταρτο μήνα.	
Λετονία	Το θέμα ρυθμίζεται από τον νόμο για την επαγγελματική εκπαίδευση και τον Κανονισμό του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 785 «Οργάνωση πρακτικής άσκησης και διαδικασία ασφάλισης για φοιτητές».	Δεν υπάρχει υποχρέωση για τους εργοδότες να αμείβουν τους ασκουμένους.	Οι ασκούμενοι πρέπει να είναι ασφαλισμένοι έναντι ατυχημάτων και για το ελάχιστο ποσό ασφάλισης κατά τη διάρκεια της άσκησης.
Λιθουανία	Οι φοιτητές πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σύμφωνα με το σχετικό πρόγραμμα σπουδών και τη σύμβαση (συμφωνημένο πρόγραμμα) πρακτικής άσκησης. Το μοντέλο σύμβασης-συμφωνίας για την πρακτική άσκηση φοιτητών εγκρίθηκε με διάταγμα του Υπουργού Παιδείας και Επιστημών το 2016. Σε αυτό ορίζονται οι υποχρεώσεις των μερών (λύκειο, οργανισμός υποδοχής και φοιτητής) της πρακτικής άσκησης.	Η αμοιβή των ασκουμένων είναι απόφαση του οργανισμού/εργοδότη υποδοχής (ορισμένες ιδιωτικές εταιρείες αμείβουν τους εκπαιδευομένους).	Κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής κατάρτισης ή της πρακτικής άσκησης, ο ασκούμενος ασφαλίεται για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες. Η ασφάλιση ισχύει για ασκούμενο, εφόσον είναι: • μαθητής επαγγελματικής σχολής που εκτελεί μαθητεία, • μαθητής γυμνασίου που πραγματοποιεί πρακτική άσκηση,

			• πρόσωπο που αποστέλλεται από τις υπηρεσίες απασχόλησης για επαγγελματική κατάρτιση ή για μαθήματα εισαγωγικής κατάρτισης σε ίδρυμα επαγγελματικής κατάρτισης, • φοιτητής που σπουδάζει σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άτομο που εκπαιδεύεται σε ίδρυμα επαγγελματικής κατάρτισης.
Ρουμανία	Το θέμα της πρακτικής άσκησης ρυθμίζεται με τον Νόμο αριθ. 176/2018, ανεξαρτήτως του αν η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται σε ιδιωτικό ή δημόσιο φορέα.	Με βάση τη σχετική νομοθεσία, ο οργανισμός υποδοχής υποχρεούται να καταβάλλει στον ασκούμενο επίδομα πρακτικής άσκησης. Το ύψος του επιδόματος ορίζεται στη σύμβαση πρακτικής άσκησης και ισούται με το 50% τουλάχιστον του κατώτατου ακαθάριστου εθνικού μισθού. Η διάρκεια του χρόνου εργασίας ενός ασκούμενου κατά την πρακτική άσκηση είναι κατ' ανώτατο όριο σαράντα (40) ώρες την εβδομάδα και καθορίζεται στη σύμβαση πρακτικής άσκησης.	Στη νομοθεσία δε ρυθμίζεται το ζήτημα της άδειας μετ' αποδοχών. Η οργάνωση του ωραρίου εργασίας και της δραστηριότητας του ασκούμενου καθορίζεται στη σύμβαση πρακτικής άσκησης. Ειδικότερα, στην παράγραφο 21 του νόμου αναφέρονται τα ακόλουθα: 1. Η σύμβαση πρακτικής άσκησης αναστέλλεται, εάν ο ασκούμενος βρίσκεται σε άδεια λόγω προσωρινής ανικανότητας για εργασία. 2. Η διάρκεια της αναστολής της σύμβασης πρακτικής άσκησης δε λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό της περιόδου του προγράμματος πρακτικής άσκησης. 3. Εάν η σωρευτική διάρκεια των αναστολών είναι μεγαλύτερη από

			το ένα τρίτο (1/3) της περιόδου του προγράμματος πρακτικής άσκησης που προβλέπεται στη σύμβαση πρακτικής άσκησης, παύει αυτοδικαίως χωρίς να θίγεται το δικαίωμα του φορέα υποδοχής να συνάψει νέα σύμβαση πρακτικής άσκησης για το υπόλοιπο διάστημα του αντίστοιχου προγράμματος ή να συνάψει νέα σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον αντίστοιχο ασκούμενο. 4. Μετά την καταγγελία για τους λόγους που καθόρισαν την αναστολή της σύμβασης πρακτικής άσκησης, ο ασκούμενος συνεχίζει τη δραστηριότητά του μέχρι την πλήρη κάλυψη της διάρκειας που προβλέπεται στη σύμβαση πρακτικής άσκησης.